

Published and
edited at
938 E. Fourth St.
Bethlehem, Pa.
Subscription
\$1.00 a year
The
only Hungarian
Lutheran paper
in America.

ERŐSVÁR

MIGHTY FORTRESS

Szerkesztőség és
kiadóhivatal:
938 E. Fourth St.
Bethlehem, Pa.
Előfizetési ár
egy évre 1 dollár
Az
egyetlen amerikai
Magyar Evangé-
likus Lap.

Volume V. Évfolyam

1936. HUSVÉT.

Number 3. szám.

Virágvasárnap

Ev. Mat. 21: 1-9 v.

Virágvasárnapja nemcsak Krisztus bevonulása a földi Jeruzsálembé, de diadalmas vonulása a mennyei Jeruzsálem felé is. Sőt csakis az utóbbi. Ez emlékünnepen az Örök Király előtt megnyílik az emberi lélek kapuja s a hivek sokasága isten házában és az keresztyén evangélikus otthonokban áhitatos lélekkel zengik: "Óh, lelkem hozz virágokat, Szent buzgóság virágait, Hozzd ég felé emelkedő hited zöld pálmaágait! Virág fakadjon az uton, melyen hozzám jön Jézusom!"

Krisztus Jeruzsálembé való bevonulása nemcsak a régi próféciák beteljesedését jelenti, hanem egy folyton növekvő győzelem kezdetét is. A történelem távlatából is látjuk, hogy azóta Krisztus utja állandó és fokozódó diadal. Kereszthalálában és feltámadásában rejülő győzelme testi szemünk előtt egy a végtelenségbe vezető ut kezdete, de hitünk szerint Isten jóságának és szeretetének felénk nyuló keze, "hogyan is közölünk, el ne vesszen." A mult sok diadalról és vereségről beszél, de nagyobb diadalt senki sem aratott, mint Krisztus aki a gonosz hatalmát törte meg. Az egész egyháztörténelemben végighúzódik Jézus győzelmes utja. Ha most mély völgyben is járunk, de a mélységből

ég felé néző lélekkel imádkozunk és dolgozunk istenországáért, Jézus végső diadaláért. "Hogy a Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyieiké, földieké és föld alatt valóké. És minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Ur az Atya Isten dicsőségére."

Palm Sunday

"Thy King cometh," is the message of this day of solemn gladness. He rides into Jerusalem in lowly pomp, to die. He is King Whose Kingdom is proclaimed on the cross. It is a Kingdom of Love.

We need a new grip on this mighty fact. The world subscribes to the atheism of force and fear. Nations seek their safety by multiplying guns and battleships. We need to renew our faith in the meek and lowly One, Who is our King.

Thy King cometh, O daughter of Zion! The church has not been a triumphant frame of mind in this days. It betrays a consciousness of weakness. It needs to be aroused: a King is at its head. If we start with a little Christ, we shall have a little religion; not sufficient to meet the wants and needs of men. We have a great Gospel, and we should go at our tasks with the assurance of a mighty faith.

This is the day of confirmation for many, — loyalty day. May fathers and mothers and the whole church kneel today and confess again their faith in Him Whose is the Kingdom, the power and the glory.

O BLESSED Jesus, graciously receive our cries of Hosanna, our offerings of love, our consecration of lives, which we humbly offer Thee. Bless those who kneel at Thy altar today, and grant them the grace of steadfastness in the covenant which they make with Thee, their Savior and their King. Amen.

NAGYPÉNTEK

Ézsaiás 52:13 — 53:12 v.

Az Ószövetség népénél a kiengesztelődés napján a főpap belépett a szentek szentjébe, hogy a függönyvel eltakart "kegyelem tábláját" ártatlan bárány vérrrel hintse be, így mutatván be Istennek a nép büneiért engesztelő áldozatot. Nagypéntek a keresztyének engesztelési napja. Krisztus, az Örökkévaló Főpap a Mennyei Atya sátorának függönyén belül saját vérét önti mindnyájunk büneiért. E nagy titok kapujának kulcsa: "És Ő megsebesített büneinkért. . . és az Ő sebeivel gyógyulánk meg."

Krisztus keresztyének titkát nem sokan értik, de akik értik, azoknak ezt mondja a nagypénteki kereszt: "Ezt érted tettem!" Ő meghalt, hogy nekünk életünk legyen. Nem véletlen az, hogy az Evangéliumok negyed része Jézus szenvedéseit és halálát írják le s az sem, hogy az apostolok leveleinek magja Jézusnak büneinkért szenvedett halála.

A főpapi imádságban így imádkozik Jézus: "És én érettök odaszentelem magamat, hogy ők is megszentelteké legyenek." (Ján. 17:19 v.)

Ő érettünk odaszentelte, áldozta, önmagát. Mit teszünk mi érte? Mit adunk mi életünkben neki? Sötét nagypéntek újra e világ; tele Judásokkal, Pilátusokkal, Annásokkal és Kajafásokkal fegyveres legionáriusokkal és "feszítsd meg"-et üvöltő hálátlan tömegekkel. A régi nagypéntek ez a maga misztériumával, melyre az Égből az Élet Atyja, a mi Istenünk jóságosan hinti ránk szeretetének világosságát a kereszten is bennünket szerető Krisztus által. Evangélikus nép ünnepeld meg e napot. Tisztulj meg büneidről. Halj meg a bűnek és élj az Istennek.

Holy Week

Wery properly the week which is ushered in by Palm Sunday is so designated. A peculiar sanctity attaches to these days. They recall the events that constitutes the climax not of our Lord's earthly ministry, but also the Triune God's eternal plan of salvation.

The week opens with our Lord's royal entry into Jerusalem. It is a march of triumph. The days that follow are marked by a series of vehement verbal assaults made upon Jesus by His enemies. He parries every thrust. In graphic parables He exposes their evil plans and the doom that their course will bring upon them.

On Thursday evening He gathers with his disciples in the upper room. He institutes the Blessed Sacrament. He speaks so tenderly to these men who will soon experience one shock after another. He crosses the Kidron and enters Gethsemane. His Passion begins.

He is arrested. He is dragged from one tribunal to another. The night is made ghastly by the physical, mental and spiritual tortures to which He is subjected. The scene shifts with kaleidoscopic rapidity. At last the insistent demand is satisfied. The sentence of death is confirmed. Jesus is led away to be crucified.

On Calvary the last act of the Passion occurs. The Son of God dies after hours of agony on the cross. As Good Friday, the anniversary of that day is remembered. So the ransom was paid for a humanity dead in sin and lost to God. So God and man were reconciled. We are verily bought with a price.

Before Good Friday's sun sets His body is laid to rest in Joseph's tomb. Saturday is the one quiet day in this momentous week.

Then on Sunday morning the glad tidings are heard: "He is risen; He is not here." No power of earth or hell could hold that mighty Lord. His prison bars He bursts. The resurrection is the crowning miracle of His redemptive work.

Surely, this precious and blessed Holy Week deserves to be especially observed.

Christians will gladly do that.

ERŐS VÁR

MIGHTY FORTRESS

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUS FOLYÓIRAT
AMERICAN HUNGARIAN LUTHERAN MONTHLY
Az Amerikai magyar evangélikus egyházak hivatalos lapja.

Official Publication of the American Hungarian
Lutheran Churches.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:—Editorial and Publ. Office:
938 E. FOURTH STREET, BETHLEHEM, PA.

Előfizetési ár: \$1.00 egy évre — Subscription Rate: \$1.00
per year.

Egyes szám ára 10c Single copy 10c

Canadian Postage 50c extra; Foreign postage \$1.50 extra.

Főszerkesztő: REV. DR. E. A. STIEGLER, Editor-in-Chief,
Bethlehem, Pa.

Felelős szerkesztő és kiadó:

REV. JOHN ORMAY, Managing Editor and Publisher,
Bethlehem, Pa.

Társszerkesztők: — Contributing Editors:

REV. JAMES BECKER REV. ANDOR M. LEFFLER
Detroit, Mich. Cleveland, O.

Munkatársak: — Staff Correspondents:

Rev. F. W. Rettmann, Pittsburgh, Pa.
Rev. Stephen Ruzsa, Oberlin, O.
Rev. Alexander Pölöskey, Caldwell, N. J.
Rev. Alexander Szabó, New Brunswick, N. J.
Rev. John L. De Papp, Windsor, Ont.
Rev. Charles Szebik, Montreal, P. Q.

Husvét

Ev. Márk. 16:1-8 v.

Nagypéntek után következett a zsidók szombatja, a világtörténelemnek egyik legreménytelenebb napja. "Mikor pedig elmúlt a szombat," felvirradt husvét reggele s az üres sirnál Isten szólt az Ő angyala által: "Föltámadott, nincsen itt, imé a hely ahová Őt helyezék." Sok szép evangélikus énekünk e szavakból született. "Ma Krisztus győzedelmes lett, Siron, halálon erőt vett, Dicsőséggel feltámadott, Jer, neki hálát adjatok!"

Isten hatalmasabb mint az ember. Ezt sokan nem tudják, nem gondolnak és törődnek vele de ez a lényegen nem változtat. Az ember műve volt a sir, ahová Jézust temették, ember pecsételte azt le, ember őrizte a halottnak vélt Igazságot, de Isten virrasztotta e világra és az emberre a husvét diadalát.

Az ember gondolta ki a vallások sokaságát, a bölcséleti rendszerek tömkelegjét és ha Isten lénye

benne is vajudik az emberi lélek és gondolat zürzavarosságában, mégis minden emberi eszmény és gondolat megsápad abban a fényben, mely Jézus sirjából tör e világra husvét reggelén és a husvét valóságában.

Amint Megváltónk bűnbocsánatot, életet és megváltást ígér mindazoknak, akik benne hisznek, úgy hirdeti Jézus üres sirja a kegyelmes Isten irántunk megnyilvánult szeretetét. Az élet utja nem törik már meg egy nyitott sir szájánál, hanem a halál árnyékának völgyéből, az életre kelet Jézussal kivezet bennünket hitünk útján a mennyei Jeruzsálem napfényébe, ahol Istennel és Jézussal örökké élünk. Ez a husvéti örömhír. Az örökéletben való hitünk a Jézus Krisztus áldal.

Easter Sunday

Read: Mark 16: 1-8.

With the three Marys we come to the tomb today. The announcement there is negative: "He is not here;" but more glorious message never came to man. The Son, who died on the cross, is raised from the dead by the glory of the Father. So today "the voice of rejoicing is in the tabernacles of the righteous." The "it is finished" of the cross is sealed by the "He is risen" of Easter. Christ is risen from the dead and lives and reigns to all eternity!

Our heightened joy is expressed today by the flowers which we bring to our churches and homes. Plant life, which augures the resurrection

at every springtime, must needs be summoned to help us celebrate the festival of Life.

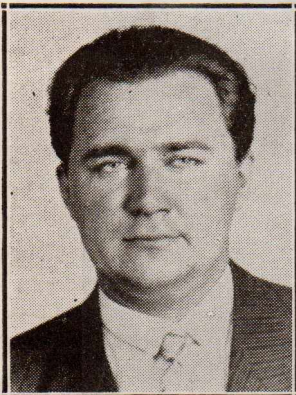
Life! Men have sought to penetrate its mystery and to imitate it in their laboratories. But they cannot produce what the great tidings of this day brings to every believing heart, the fullness of life. To know Christ and the power of His resurrection means to have part in that mighty

energy in the universe, the Life which flows out of the heart of God to us through Christ, Who declared: "I live, and ye shall live also. "Easter is the day of Life!

"THE STRIFE is o'er, the battle done!
The victory of life is won!
The song of triumph has begun!
Alleluia!"

Halottkultusz

A legtöbb ember az Egyházzal temetés alkalmával került összeköttetésbe. Olyankor még a hitetlen ember is felkérési a lelkészt, holott különben messze elkerüli az egyháznak még az árnyékát is. Sokan vannak, akik hitelenségük és tájékozatlanságuk következtében az egyházat fölöslegesnek tartják és

egyetlen értelmét esketési és főleg temetési szertartások megrendezésében látják. Ha ehhez hozzáveszük azt, hogy még az állandó egyháztagek között is sok tévedés és helytelenség van a temetések körül, akkor megértjük, hogy a temetés az egyházi életnek egyik legégetőbb kérdése, melyet senki úgy nem ismer, mint a lelkész, aki szinte napról-napra szembekerül a temetés kérdésének kinövésével és ferdeségeivel.

Öntudatos keresztyén hívő tudja, hogy mit tart a halálról a feltámadásról és az örök életről és hite és tudása kell, hogy érvényesüljön érzéseiben és magatartásában, mikor ezekkel a dolgokkal szembekerül. A keresztyén hit egyik legfőbb tétele az, hogy feltámadunk! Jézus azt mondta: "Én élek és ti is élni fogtok." Jézus tehát a mi feltámadásunkat az ő feltámadásának tényéből folyónak jelenti ki. Ezért husvét a mi legnagyobb ünnepünk, mert a feltámadás hitének diadal ünnepe. A keresztyén hívő, ha valakije meghal, a feltámadásnak ezen evangéliumát kívánja hallani kedvese sirjánál, ez az egyetlen vigasztalás, mely az elválás mélységes fájdalmát enyhíteni képes. A temetők kapujára arany betűkkel ezt a szót szokták felírni: "Feltámadunk!" És a hívő, ha belép a temetőbe, meglátja ezt a hitvalló szót és egyszerre erősebbnek érzi magát. Van feltámadás, van viszontlátás,

van örök élet, tehát nincs halál, csak elválás, nincs megsemmisülés, csak elalvás, melyből "hirtelen, mintegy trombitaszóra ébredünk fel", hogy az üdvösség vagy a kárhozat örökkévalóságában kezdjük meg azt az életet, melyet földi életünk magatartásával választottunk.

Ezzel szemben, a temetéseknek legalább fele részében, a gyászoló család tagja azzal a kéréssel köszönt be lelkészéhez: "De tisztelendő ur, szép prédikációt mondjon ám!" Sajnos, hamarosan megtudtam, hogy mi van e kérés mögött. Aki ezt kéri, az nem azt a gyönyörű prédikációt akarja hallani, mely a fájó szívre a feltámadás hitének édes vigaszt teríti, hanem azt, melyben a boldogult érdemeit és még inkább hozzátartozóinak szép és nemes tulajdonságait említjük fel. A közfelfogás szerint szép temetési beszéd az, melynél mindenki sir. És ezt a sirást semmi sem váltja ki oly könnyen, mintha beszédünkben a halottnak és családjának legszemélyesebb dogait érintjük. Csak-hogy ez a felfogás nem méltó a keresztyén hithez. Szokjuk meg már végre, hogy nem az a szép beszéd, mely rikat, hanem az a szép beszéd, amely a hitet erősíti! és aki a halott és az élők tulajdonságait akarja hallani a sirnál, az ne a lelkészt kérje fel erre, hanem a halott valamelyik jó ismerősét, vagy rokonát: mert a lelkész igazi hivatása az, hogy az ígét és csakis az ígét hirdesse. Nem jelenti ez azt, hogy a halott és gyászolók egyes tulajdonságait vagy élményeit nem szabad felemlíteni. De ne ez legyen a temetési igehirdetés lényege!

Sok koporsónál tapasztaltam azt, hogy míg a halott és az élők dolgait mondtam, mindenki zokogott és figyelt: de mikor rátértem az evangéliumra és szívem egész hitével hirdettem az egyetlen vigaszt, a Krisztus feltámadását, abban a pillanatban megszűnt a könnyáradat, de megszűnt a figyelem is és a gyásznép tagjai elkezdtek egymást nézegetni. Miért? Nem azért, mert az az igehirdetés nem jött szívből és nem szólt szívhez, hiszen sirtak, zokogtak . . . Hanem azért, mert a legtöbb esetben nem is volt meg a "gyászolók" szívében az

a szeretet a halott iránt, melyről azt kívánták, hogy a lelkész felemlitse. Ahol nem szerették egész szívvel azt a halottat, amíg élt, ott a temetésénél oly szeretetet kívánnak mutatni sok esetben a gyászolók: hogy az idegen azt hihetné, hogy a szívük szakad meg fájdalmukban. De a feltámadás evangéliumának hideg és unott hallgatása azt bizonyítja, hogy a gyászolók mindent kívánnak, csak azt nem, hogy az a halott feltámadjon és még egyszer találkozzanak vele. Sajnos a gyűlölködés világában élünk és itt a viszontlátás ígérete nem csábitja azokat, akik nem szerették egymást.

De hát akkor, ha nem volt igazi szeretet, miért kívánják úgy feltüntetni a dolgot, mintha az lett volna? Azért, hogy nagyobb legyen a "színház", szebb legyen a szertartás és a hulló könnyek azt a hitet keltsék a szertartás résztvevőiben, hogy itt valami mélységes fájdalom érte a gyászolókat.

Általános az a tapasztalat, hogy minél igazibb a szeretet a megholt iránt, annál kevésbé kívánják az ő és a gyászolók érdemeinek felemlítését. Akit igazán szeretünk, azt megsiratjuk úgy is, ha nem egy igazán megható beszéd csalja ki a könnyeket egyébként száraz szemünkből. Az igazi gyász csendet, egyszerűséget kíván: a hazug gyász nagy hangokat, pompás szertartást és rikató beszédet. Utóbbi esetben következik be a "halottkultusz", mely egyuttal az élők kultusza is, mert hiszen a pompás szertartás és a dicsérő beszéd a gyászolók bőkezűségét dicséri és ez a dicséret az, melyre a gyászolók a temetések igen sok esetében pályáznak.

Ide tartozik a temetési szertartás külső része is. A keresztyén hívő a halottban is az élő tiszteletét és megadja neki azt, amivel tartozik. Tisztességes temetés, gyászoló, de reménykedő imádságos lélek — ez az igazi temetés, melynél jelen van a Krisztus lelke. De úgy érzem, a keresztyén hitet ellenkezik az, mikor pompás érckoporsó, drága sírkő, koszorúk százai, gyászpompába borított ház, gyászruhák sokszáz dolláros költségei kísérik valakit utolsó útjára. Jézus Urunk azt mondta: "Temessék el a halottak az ő halottaikat!" — és úgy érzem, ezt ő azokra a lélekben halott emberekre mondta akik igazi gyász, érzések, meleg szív hijján külső pompával akarták pótolni azt, amit sehogyan sem lehet pótolni. Milyen fonák helyzet az, mikor a gyászoló többet költ a halottra, mint amennyit életében hajlandó volt rá költeni? Mi az élőknek tartozunk minden szeretetünkkel és áldozattal, de a halottnak, aki már nem a mienk, hanem csak Istené, áldó megemlékezéssel és hívő lélekkel véghezvitt tisztas temetéssel, de nem fejedelmeket utánzó pompás, színelőadásszámba menő szertartással, mellyel nem használunk se élőknek, se a halottnak. Közben bebizonyosodik, hogy a fejedelmek szerényebbek, mint az egyszerű mun-

kás és hivatalnok emberek. Az angol királyt egyszerű tölgyfakoporsóban temették el és a szűkös anyagi körülmények között élő egyszerű ember mért épp egy temetés alkalmával akar több lenni az angol királynál? Az ilyen könnyelmű költségeket nem az igazi szeretet és nem a szívből való gyász diktálja. Hanem az emberi hiúság, mely a világ elé viszi a szeretet látszatát, hogy dicséretet kapjon érte. De Isten, aki a szíveket vizsgálja, nem a sírkő nagysága szerint, hanem szíved melegsége szerint fog megítélni téged! Nincs megkapóbb, mint az egyszerű temetés, melyen érzem, hogy a halott tetet az élő hit és az igazi szeretet kíséri utolsó útjára. Nem tehetek róla, de az az érzésem, hogy a halottrendező, mikor kifesti a halottat barátságosra, előre, szentségtörést követ el, mert hazug festékekkel akarja a halált barátságosra festeni, holott a halál tövisét csak az élő Krisztus veheti el.

A keresztyén hívő ember házában így folyjon le a temetés: A gyászolók a temetésrendezőnél oly szertartást rendeljenek, mely megfelel rendes anyagi körülményeknek. Ha a biztosítási összeg több, megvan annak a helye, ha másutt nem, akkor a boldogult szegény rokonainál, akik jobban rá vannak szorulva a segítségre, mint azok, kiknek ez üzletük. Óházában mindinkább terjed a koszorúmegváltás gondolata. Szegény ember temetésére nem koszorút küld az ember, hanem annak árát az árvák részére. Jómódu ember temetésére sem küldenek koszorút a résztvevők, hanem azt egy jótékony intézetnek adják s erről megfelelő formában tudatják a gyászolókat. És nem a legszebb koszorú az a hervadatlan koszorú, mikor a gyászoló kedves halottjának emlékéért egy jóságos, szerető cselekedettel áldja meg?

A koporsó megválogatásában legyünk igénytelenek. Nem kell annak a koporsónak szebbnek lenni, mint az ágyának, melyben meghalt akit szerettünk. Ha úgy szereted halottadat, miért nem vitted zöld erdők mélyén épült költséges szanatóriumba, ahol szebb szobában és szebb környezetben szenvedett volna és szenvedését enyhítette volna a te szereteted mélysége, mely ily nagy áldozatokra volt képes. A halottnak már nem tudod megadni, amit elmulasztottál. Kéző. És a holt tetemet ne helyezzük hivalkodó tartályba, mert por az és porrá kell lennie.

A sírhely és a sír ápolásánál gondoljunk arra, hogy Herrnhutban, a németországi testvéregyház ősrégi városában, ahol a keresztyén hitélet különleges tisztasággal maradt fenn a mai napig, teljesen egyforma sírok vannak. Minden síron egy négyszögletes kőtábla, mindegyiken ugyanoly betűkkel rávésve a megholt neve és éveinek száma. A halálban egyformák vagyunk, ott nem hivalkodhatunk: ezt fejezi ki a herrnhuti temető. De husvét hajnalán, négy órakor az egész város egész népe

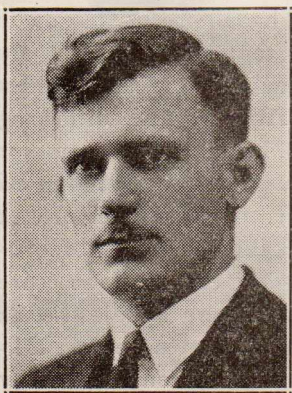
kint van a temetőben és a feltámadás himnuszát énekl. . . de a mi diszes sirjaink építőit még nem láttam husvét hajnalán a temetőben feltámadás hitéről boldog bizonyosságot tenni.

Ez a temetési szertarcás lelki részében a hívő bizza a lelkészre magát. Ne kívánjon tőle mást, mint az Ur bizott rá. Az igazi édesanyját, a jó szerető apát, a hűséges gyermeket nem kell dicsérni. Mindenki tudja róla, hogy az volt. A gyászolók ápoló hűségét is csak ott kell bizonygatni, ahol az bizonygatásra szorul, mert nem volt meg. Ellenben

szükség van rá, hogy a sirnál a lelkész rámutasson az Isten kegyelmének a halott életében látható útjára, szükség van arra, hogy a lelkész emlékeztesse a gyászolókat arra, hogy mindnyájan erre a sorsra jutunk és szükség van arra, hogy épp ezért hirdesse a Krisztus evangéliumát, mint az egyetlen utat, mely a siron is átvezet. Az a temetés, mely nem ily elvek mellett megy végbe, közelebb áll a halottkultusz pogány sötétségéhez, mint a Jézus Krisztus megnyitott sírjából áradó világosság-hoz.

RETTMANN FARKAS.

TÁMADJ FEL AMERIKAI MAGYAR LUTHER SZÖVETSÉG!

Az ágostai hitvallásu evangélikusok vallják, hogy az Ige, az Isten Fia, Jézus, szüz Máriától született, igazán szenvedett, a keresztfán megfeszített, eltemettetett s harmadnapra minden bizonynyal feltámadott a halálból. (III. Rész. Isten Fiáról.) Hisszük továbbá, hogy a világ végén eljön a világot megítélni és fel-

támaszt minden halottat. Az istenfélőnek és elhívottaknak örök életet, az istenteleneket pedig a gonosszal együtt örök kárhozatba veti. (XVII. Rész. Krisztus Urunk eljövő ítéletéről.) Mindezeket író és hívő elődjeink nem az óvodában tanulták és nem hit nélkül vallották. Ők olvastak arról, hogy Lukács evangélista, Krisztus Urunk kortársa mit értett az alatt, amikor ezt írta: "eteken ton hüjon autész ton protokon . . ." (szülte az ő elsőszülött Fiát. Luk. 2:7 v.) Megértették Jézus személyes tanítványának, Máté evangélistának írásait. "... stanrozantész de auton . . ." (öt pedig megfeszítették, Mt. 27:35 v.) Megértették Márkot, Pétert, Mária Magdalénát, Jakab édesanyját és Salomét, akik e szavakat halották: ". . . égerthé, uk esztin hóde," (feltámadott, nincs itt . . . Márk 16:6 v.)

Maga Luther Márton hagyta jóvá mindezeket, mint ifju, hívén, de felnőtt férfiú korában vallotta ezeket Wormsban 1529-ik évben, mert maga fordította le a Szentírásokat wartburgi tartózkodása alatt. Nemcsak maga volt Luther ezen vallásával, de vele volt György, a brandenburgi fejedelem. Nem kisebb előtt, mint V. Károly császár előtt hangzott el e vallomás Luther szájából: "Mint-hogy Istent és evangéliumát megtagadjam, inkább

feláldozom felséged előtt magamat és le engedem magam fejeztetni."

Ez évi böjtidőnk és Nagyhétünk nem kevésbé a hitujítás ideje a gyenge hitű evangélikusok, és mindnyájunk számára. Az Amerikai Magyar Luther Szövetség egész tábora karácsony tájékról a nagypénteki kereszthez közeledik. Ő értsük meg a keresztről szóló tudományt, mely jóllehet "bolondság azoknak, akik elvesznek, de nekünk, akik megtartatunk, Istennek ereje." Értsük meg a keresztparancsát, hivatását és áldását s mi Canadában és az Egyesült Államokban élő evangélikusok Krisztus evangéliumi népe, egyesült erővel járjunk az elődök nyomában, mártir papok szenvedéses útján, eltiprott presbiterekkel és a hitvalló hívek seregével, mert MI MINDNYÁJAN FELNÖTT HITVALLÓK vagyunk, mert nekünk "Egy Istenünk, és egy Urunk van, Egy Testnek tagjai vagyunk . . ." És ha Luther Szövetség lennénk, legyünk igazán azok! Meg kell értenünk, hogy az ujhazánkban íródó evangélikus mivoltunk történetében nekünk sem jár alábbvaló hely és szerep, mint amilyet más nyelveken beszélő ev. testvéreink kiváltak maguknak. De akkor tennünk is kell valamit. Irott reklámokkal, üres lármával meg ne csaljuk magunkat. Dobbal ne próbáljunk verebet fogni, mert ezt csak a balga ember teszi. Gyermekként és komolytalanul és lelkiismeretlenül dolgozott, az einökség, a bizottságok, kivéve ezen vád alól sajtónkat, az Erős Várat. Tudom, hogy a titkár felelős sok mindenért, de mentsége az, hogy tapasztalatlan volt s senki sem jött tehetetlenségében segítségére. A jövőben azonban olyan titkárt szeretnénk, aki maga is tud bölcsen irányítani.

A jövőre vonatkozólag az ERŐS VÁR-ban megjelent cikkeken kívül Nt. Ormay János, Nt. Leffler Andor, És Nt. Papp János fejezték ki véleményüket a legközelebbi gyűlésre vonatkozólag.

Nt. Ormay Detroitot ajánlotta, Nt. Leffler a vezetőség összmunkálkodását tanácsolta, Nt. Papp János kifogásolta, a sajtó bizottság nem tesz semmiféle lépéseket, hogy az ERŐS VÁR anyagilag jobban boldoguljon s hogy ne egy ember vállára nehezedjék az egész teher.

A new yorki gyülekezet több taggal kíván résztvenni a konvención, bárhol is lesz az. Nt. Szatmáry lelkész megjelenne azon Kóvér Sámuel, Berecz Viktor, Sasok András és Magyar János társaságában. Nt. Rettman Farkas szívesen eljön a Luther Szövetség gyűlésére, már csak azért is, hogy megismerkedjék az amerikai magyar evangélikusok vezetőivel. Az amerikai egyetemes ev. egyház részéről is meg van a kellő érdeklődés ügyünk iránt. Dr. Knubel főelnök, Dr. Corbé, a

Missziói Hatóság egyetemes titkára és Dr. Tappert a Missziói Hatóság nyelvi osztályának főnöke, nem egyszer hangsúlyozták, hogy az Amerikai Magyar Luther Szövetség munkája — ha végrehajtjuk — bekapcsolódik a United Lutheran Church of America belmissziói munkájába s így nagy örömmel látnák annak megerősödését.

Itt a tavasz. Feltámad a nyugvó természet. Husvét idején az Élet Urától, sz Ur Jézustól az Amerikai Magyar Luther Szövetség is megkapta a parancsot: "Elmenvén e széles világra hirdessétek az evangéliumot minden teremtésnek. . . Aki hiszen és megkeresztelekedik, idvezül; aki pedig nem hiszen, elkárhozik." (Márk 16:15-16. v.)

SZEBIK KAROLY ev. lelkész
Montreal, Quebec, Canada.

NT. BECKER JAKAB EZÜSTJUBILEUMA NAGY SIKER VOLT

MAGYAR ÉS AMERIKAI EGYFORMÁN ÜNNEPELT

Az 1936-ik év március 22-ike sokáig emlékezetes nap marad a delray-i magyar kolónia történetében.

Ekkor volt Nt. Becker Jakob evangélikus lelkész papi ezüstjubiléuma, ami alkalmi szolgált arra, hogy népünk tanu-hizonytságot tegyen szeretetéről és ragaszkodásáról a közélet önzetlen és hűséges harcosa iránt.

Becker Jakob lelkészt huszonöt évvel ezelőtt avatták fel a papi hivatalra. Azóta pár esztendő kivételével állandóan Detroitban működött. Megszervezte a detroiti magyar lutheránus egyházat, templomot épített, -gyülekezetét önfentartóvá

és adosságmentessé tette, szóval sikeres lelkészi pályát futott be.

Azonkívül széleskörű társadalmi munkát is kifejtett mint ujságíró, közéleti vezér és párt-politikus. Sohasem kereste a saját anyagi előnyeit, hanem mindig másoknak kívánt szolgálatot tenni.

Ez az oka annak, hogy papi ezüstjubiléumán, — amelyet hívei rendeztek a tiszteletére, együtt lehetett látni a detroiti összmagyarság minden rétegének a képviselőit vallásfelekezeti különbség nélkül, ugyszintén a detroiti magyar lelkészi és ujságírói kar, valamint az amerikai közélet és politikai világ számos reprezentánsát is.

AZ EGYHÁZI ÜNNEP

Vasárnap délelőtt fél 11 órakor ünnepi alkalomra hívta a hívót: seregét a Thaddeus utcai magyar lutheránus templom harangjainak zugása. Megtelt a templom zsufolásig örvendő és áhítatos hívekkel. Az ol-tár és a szószék virágdiszben

pompázott. Guttovz József zetanár megszólaltatta az orgonát s megkezdődött az ünnepi istentisztelet.

Az alkalmi prédikációt Nt. Papp János László windsori magyar evangélikus lelkész tartotta, aki bibliai textus gyanánt felolvasta I. Tim. 5, 17. és Gal. 6, 6-ot és ennek alapján a lelkipásztor és hívek egymás közötti viszonyáról s azok kölcsönös kötelességeiről beszélt. Az istentisztelet végén a jubiléumi lelkész adta az áldást az ünneplő gyülekezetre.

AZ ESTI TÁRSASVACSORA

Este 8 órakor bankett volt a Verhovay Otthonban Rev. Becker tiszteletére. Mintegy ötszázan jelentek meg a társasvacsorán s körülbelül háromszáz személy ülőhely hiányában eltávozni kényszerült. A legsajnálalósbab volt az, hogy az ünnepelelt lelkész legközelebbi barátai és lelkésztársai közül is többen nem tudtak helyhez jutni a helyiség tulsufoltsága miatt.

A megjelent vendégeket Kozma Imre bizottsági elnök üdvözölte, aki felkérte Nt. Tóth Mihály ref. lelkészt az asztali áldás elmondására. Majd Jack Gulish Gordon bemutatta Nt. Papp János László lelkészt, mint az ünnep tósztmesterét.

ÜDVÖZLŐ BESZÉDEK

A vacsora elfogyasztása után a tósztmester felszólítására üdvözlő beszédeket mondtak a következők: Arthur F. Lederleszövetségi bíró, Nt. Tóth Mihály ref. lelkész, Duncan C. McCrea megyei főügyész. Pjatrik O' Connor 16-ik kongresszusi kerületi demokrata pártelnök, George Murphy törvénytörvényesbíró, Dr. Kertész Mihály. John J. Barc szövetségi marsal, Leo J. Nowicki megyei csatornabiztos, Leo Lippa ujságszerkesztő, Sidney C. Gray állami szenátor, Chester B. Fitzgerald állami képviselő, Joseph C. Roosevelt állami képviselő, William Grunner segédügyész, Hershey József vízmű-igazgató, William Schumaker megyei segéd-iktató, Rev. Greenfield, a delray-i magyar izr. hitözség rabbija, Nt. Kozma Dezső ref. lelkész, Prattinger Ferenc ujságszerkesztő, aki a "Detroiti Ujság" üdvözlését tolmácsolta a lapkiadó és a munkatársak nevében, továbbá Stearn Wm. Bertalan demokrata klubelnök, Dr. Gáldonyi Miklós, Vincent Fordell ügyvéd, Nicholas Salowich ügyvéd, Németh József, a lutheránus egyesület elnöke; Bertalan Jánosné, a női oltáregyesület elnöknője; Koncz János, az evang. egyház gondnoka, Sipos Istvánné, az Evangélikus Fialasszonyok Köre pénztárosa s Mészáros Sándor az öreg amerikások nevében.

A MŰVÉSZI PROGRAM

A szónoklatok sorát egy-egy művészi szám szakította meg időközönként. Szereplésükkel

nagyban hozzájárultak az ünnepi hangulat emeléséhez 1-ször az öreg lutheránusok dalárdája, amely nemrégiben alakult meg újra, épen erre az alkalomra való tekintettel. Egy gyönyörű egyházi éneket s egy vidám világi nótát daloltak el a dalárdisták nagy tetszés mellett. — 2-szor. Guttovz József zenetanár, aki klasszikus magyar darabokat jászott a zongorán művészi tökéletességgel. — 3-szor. Forbáthné Kajary Anna aszszony a széptehetségű magyar énekművésznő, aki magyar dalokat énekelt a saját zongorakisérére mellett óriási tetszésnyilvánítás mellett. — 4-szer. Holpár Blanka, a ragyogó képességű fiatal magyar táncművésznő, aki három számmal is szerepelt a programon és minden egyes fellépésével olyan hatalmas tapsvihart aratott, hogy percekig tartott, mire a lelkesedés elcsendesedett.

A BANKETT ELŐKELŐSÉGEI

A tósztmester az idő előrehaladottságára való tekintettel

bemutatott még néhány prominens vendéget, akiket megkért arra, hogy mondjanak le a szónoklás jogáról s egyszerű felállással köszöntsék a jubilánst. Bemutatta a következőket: John Yagley dearboni postamester, D. J. Healy, Jr. hagyatéki bíró, Mr. Marshick és D. Nick Tesauo a Grover Cleveland Club kiküldöttei, Mr. Lynch, aki Roscoe B. Huston detroiti postamestert képviselte, John Murphy, Floyd Harrison megyei segédpénztáros: Carl Heinkelman, Joe Matlock és Alex Hungler az állami közutak hivatalából, Főt. Goydich Method gör. kath. plébános, Nt. Novák G. Lajos független magyar ref. lelkész, Ft. Dr. Wildinger Jakab és Ft. Jakab András, akik a Szent Kereszt Hitközséget és a Flóridában egészségét kereső Msgr. Dr. Nagy Dezső pápai prelátust képviselték, Dr. Melegh Gyula ref. lelkészt, Petre M. Adalbert baptista lelkészt és másokat.

NT. BECKER JAKAB KÖSZÖNETE

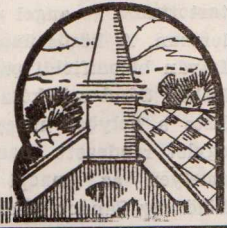
..Az est utolsó szónoka maga az ünnepelt volt. Nt. Becker Jakab először angol, majd magyar nyelven megköszönte a nemvárt megtiszteltetést. Kijelentette, hogy mint lelkész érdemeiket nem ismer s mindig csak a kötelességét próbálta teljesíteni. Az elmúlt huszonöt év alatt örömben és bánatban egyformán volt része. A bánat perceit szívesen elfelejti de az öröm és boldogság óráit mindenkivel megosztja. Végezetül összetartásra és egymás megbecsülésére intette a hallgatóságot.

Asztalbontás után Grama Jancsi cigányprimás muzsikája mellett még órák hosszat a legfesztelenebbül elszórakozott a szépszámú vidám közönség.

(Folytatása következik.)

EGYHÁZI ÉLET

CLEVELAND, O.

HARMINC ÉVES JUBILEUM. — A gyülekezet május 30-án Decoration Day-kor tartja meg alakulásának 30 éves fordulóját, ünnepi istentisztelet és bankett keretében. Az ünnepi istentisztelet d. e. 1/2-11-kor veszi kezdetét, melyet déli 1 órakor nagyszabású bankett fog követni. — A Jubileum alkalmával kiad a gyülekezet egy emlék könyvet, melyben az egyház harminc éves története lesz megörökítve. Ugyancsak a jubileumi banketton körül kisorsolásra egy Apex mosó gép is. **A BÖJTI PERSELYEK.** — Gyülekezetünk tanácsosai az idén is szóhozták azokat a böjti brátékokat, melyeken a böjt alatt az evangélikus kezesztyőn ember a szeretet adományait helyezi el az Uj Templom Alap javára. Bu-ditjuk ez uton is a híveket ezen perselyek használatára. A perselyeket Virágvasárnapján, vagy a Nagyhét istentiszteletei alatt szíveskedjen mindenki beszállgatni. — **A LUTHER MÁRTON EGYLET HIREI.** Az egyletnek Február 22-én tartott vacsorájának végleges elszámása megtörtént. A vacsora tiszta haszna \$87.70 volt. Az egylet március 15-n megtartott rendező havi gyűlése elhatározta, hogy az egylet ismét kifogja nyitni és kedvezményes beállítás mellett felvesz tagokat. Az ezzel kapcsolatos későbbi értesítést figyelembe mindenki. — **AZ EVANGÉLIKUS OLTÁR EGYLET HIREI.** Az Oltár Egylet buzgó nőtagjai a böjti napok alatt csigakészítéssel foglalkozni, melynek elrusításából akarják az egylet kasszáját növelni. — **A LUTHERAN PROGRESSIVE CLUB HIREI.** A fiatal házaspár köre ismét tenészt munkát fejt ki. Április 17, 19-én egy Karnevált és Bazárt rendezzen egyesület a Vasárnapi Irtakalavára. A Karneválon eladás a kerékpár azon kézimunka tárgyak, melyeket az egylet nőtagjai készítenek a gyűlések ideje alatt. — **A LUTHER LIGA HIREI.** A Luther Liga március 20-i gyűlésén angol és magyar nyelvű hangverseny program volt, mely alkalommal Németh Mihály tartott a 48-as Szabadságharcról érdekes előadást. Számos angol és magyar szavalat és egy hazafias szindarab tette széppé az ifjak hazafias ünnepét. — **A LUTHER LI-**

GA MÜKEDVELŐI május 2-án és 3-án este hozzák színre a "Pillangó Főhadnagy" című 3 felvonásos operettet, melynek kitűnő meséje és zenéje előre is biztosítja a sikert. Belépőtí jegy 30 cent lesz. A bevétel az Uj Templom Alap javára lesz könyvelve. **MÁRCIUS IDUSÁT** a gyülekezet a déli előtti magyar istentiszteleten, valamint a d. u. 4-kor kezdődött Hazafias ünnepélyen ülte meg. A programban szerepeltek: Ifj. Péntek Pál, Mester Gyula, Gicei Melánia, Ifj. Donó András, Ifj. Lakatos Arnold, Gicei László, Lénárt Jolán, Mester Sándor, Faulovics Jolán, Rakityán Jolán, Szalay Lilike, Simon Eleanor, Péntek Ilonka, Valentini Mariska, Csuti Juliska, ifj. Csuti József, Anderkó Ida, Gicei István és Farkas Anna. Az ünnepi beszédet a lelkész mondotta el. A záró leshédet az egyház gondnoka Az ének-számokat Bors Etel kísérte. — **ELHALÁLOZTAK:** Mackó Márton, Rozsnyó, Gömör megyei illetőségű. Élt 67 évet. — Budai Lászlóné, szül. Tamás Margit, Youngstown Ohioi illetőségű. Élt 31 évet. — Nagy Istvánné, szül. Zaranócy Julia, Békés Csaba, Békés megyei illetőségű. Élt 65 évet. Az örök élet Ura vigasztalja a meg-somorodott szívűeket.

CLEVELAND WEST SIDE-I MISSZIÓ EGYHÁZ

SZERVEZŐ KÖZGYŰLÉS VOLT FEBRUÁR 28-ÁN. — A Cleveland West Side-on egy éve állandó istentiszteletek, melyeket Nt. Leffler Andor tartott, meghozták a maguk gyümölcsét. Ez év február 28-án Márton János és neje otthonában mintegy 40-en gyűltek egybe a Cleveland West Sidei magyar evangélikusok és elhatározták, hogy missziós egyházzá alakulnak. Vagyon-gondnokoknak meglettek választva: Márton János és Szakács Sándor; jegyzőnek: Gubics János, kollektornak: Kató Antal. Özv. Czabán Julia vezetése alatt megalakult egy női rendező csoport is. Február hónapban befolyt 50 dollár, mely összeget a vagyon-gondnokok deponáltak Templomépítési Alapra. — **ISMERKEDÉSI ESTÉLY ÉS KÁRTYA DELUTAN.** — Április 26-án d. u. 5 órai kezdettel egy nagyszabású kártya party-t rendeznek

a hívek a Templom Építési Alap javára. A Kártya-Party a West Side Republican Civic Club helyiségében, 8701 Detroit Ave., alatt lesz megtartva. Ugy a West, valamint az East Sidei testvéreket szeretettel hívja a rendezőség. — **FELHÍVÁS AZ AMERIKAI MAGYAR EVANGELIKUSSÁGHOZ!** A Cleveland, Ohio-i West Sidei Missziós egyház felhívást intéz az összes amerikai magyar evangélikusokhoz, hogy azok, akiknek rokonaik, ismerőseik laknak Cleveland west oldalán, a misszió érdekében ezen testvérek címeit egy centes póstkártyán a lelkésznek beküldeni szíveskedjenek, hogy ezen testvéreket is bekapcsolhassuk az egyházzervező munkába. A lelkész címe: Rev. Andor Leffler, 8023 Rawlings Ave. Cleveland, Ohio.

CALDWELL, N. J.

A CALDWELLI EV. EGYHÁZ ÖRÖME. Nagy az öröm a caldwelli, számban kicsi, de hitben annál erősebb gyülekezetben, amely a megalakulásakor kitűzött tervének megvalósulásához közelebb jutott most, amikor megvásároltuk a Dr. Bond féle házat és templomtelket a Rosenland Avenuen. A tervünk az, hogy jelenleg a ház alsó részét átalakítjuk imaházzá, kápolnává, az emeleten pedig a lelkészlak lesz. S ha Isten megsegít bennünket, valamikor a ház melletti telekre egy szép kis templomot építünk majd. Az átalakítási munka már szépen halad előre, s egyházunk minden tagja, kicsinyek és nagyok boldog örömmel gondolnak és készülnek arra a napra, amikor majd imaházunkat felszentelhetjük Isten dicsőségére és híveink lelki épülésére. Hogy milyen szükség van itt a magyar evangélikus templomra, azt vidéki hittestvéreink elképzelhetik abból, hogy Caldwellon eddig még semmilyen lutheránus templom nincs, és nincs semilyen magyar templom sem, pedig van itt már tíz templom. Tehát itt a miénk lesz az első lutheránus templom és az első magyar templom.

MÁRCIUS 15. — A magyar szabadság hajnalhasadásának évfordulóját ez évben is méltóképen ünnepelte meg egyházunk népe egy hazafias istentisztelet keretében, amelyet a caldwelli magyar református egyházzal közösen

tartottunk, az angol presbitérián templomban. A közös ünnepélyen Fazekas István bloomfieldi papnövendék és Fölöskey Sándor lelkész működtek közre. Este a helybeli magyar betegsegélyző egyesület rendezett hazafias ünnepélyt, amelyen az ünnepi beszédet szintén Fölöskey Sándor lelkész tartotta.

PITTSBURGH, PA.

BAZARUNK, melyet február 13—16-ig rendeztek meg Oltáregyletünk buzgó tagjai, Molnár Andrással élőkön, hasznát hozott egyházunknak. Különösen örülhetünk ennek az eredménynek, ha arra gondolunk, hogy az időjárás mindent elkövetett, hogy bazárunk ne sikerülhessen. Eső, fagy, hóvihár, tükörsimára fagyott utak ugyszólván lehetetlenné tették az egyház megközelítését. Az első este oly időjárási viszonyok mellett érkezett el, hogy egy vendégre sem számíhattunk és mégis, valóságos csodamódjára, a szeretet csodájának módjára — összejöttek vagy harmincan, még pedig többnyire a messzebb fekvő városokból és egy különleges estét töltöttek el. Bzárt befejező nagy műsoros disznóros vacsoránk estéjén pedig finom eső permetezett és rögtön megfagyott az uton, de ezen az estén is oktalannak bizonyult félelmünk, mert a rossz idő ellenére is vagy 130 vendégünk volt, akik sikörömmel és lelkesedéssel tapsolták meg az est műsorának minden számát. A fiatal házások Bethánia köre szolgáltatta a teljes műsört, két kacagató vigjátékot és hangulatos magyar nótáegyvegeket. — A szereplők voltak: Nagy Béla és neje játszották el "A házasságközvetítőnél" című darabot, a nótabetétet az egész egyesület énekelte. A másik darabban, "Mindég az asszonynak lesz igaza" ifj. Molnár Józsefné, Molnár Zoltánné és Molnár Zoltán, ifj. Molnár Béla játszottak. Több sorsolás is volt ezen az estén, melynek utolsó műsorszáma az idei bazár nagy sorsolása volt, melynek első díja egy 25 dolláros férfiruha (szabadon kiválasztható Kaufmann áruházban), második díja egy 10 dolláros nőruha, és harmadik díj 50 font értékű volt. Az első díjat ifj. Molnár József egyháztanácsosunk nyerte meg akinek számára — mondjuk meg őszintén — az egész sorsolás elveivel ellenkező dolog volt s hogy elvéhez hű maradjon, de az egyháztagok közakarata ellen se vétsen, az eladásra reábizott összes jegyeket, 50 darabot, nem adta el, hanem maga fizette meg. A második díjat egy Homesteadban lakó R. Reinert nevű munkásember nyerte meg,

a harmadik díjat pedig ismét egy magyar ember, Juhász, a Flowers A. e. ről. — **ISKOLÁNK** munkája megkezdődött és pedig három csoportban. Hetenként kétszer van oktatás a Mount Oliveren, Simc József egyháztanácsosunk házában, hetenként kétszer North Sideon Bugár József tanácsosunk házában és hetenként kétszer az egyház iskolájában. A katasztrofális áradás, mely a város egyes részeit végkép elszakította egymástól, persze ezt a munkát jó időre megakasztotta. **BÖJT** idején minden héten egyszer este (szerdán) van Istentiszteletünk. Az egész böjti időszak igehirdetés tárgya a "Kereszt értelme", Böjt második vasárnapján Urvacsraosztás volt, melyre a kenyer és a bort Nagy Sándor hittestvérünk és egyháztanácsosunk adományozta (\$3.00). Adományáért hálás köszönetet mondunk. Ez alkalommal tizen járultak az Ur asztalához. — **MEGEMLEKEZTÜNK** két kedves hallottunkról. Február 2-án Tóth Pálnéről és március 8-án L. S. Elemérről, kinek emlékére Liska György és neje az Olárt új gyergyókkal díszítették fel. Feltámadunk! — **ADOMÁNY.** — Eszlári József (Clinton) 1 dollárt adományozott. Isten állja meg adományáit. — **KÖSZÖNETET MONDUNK** mindazoknak, akik bazárunk sikerét akár adományukkal, akár értékes segítő munkájukkal előmozdították. Aig volt valaki, akiben nem lett volna meg a segítő készség, úgy, hogy egyházunk névsorát kell ne felsorolnunk, ha meg akarnánk köszönetet mondani mindegyiknek névszerint értékes szolgálatát. Megtelték azt gyülekezeti körlevélben, melyben részletesen imrítettük a bazár lefolyását, eredményét, adományokat és azt a sok segítséget, melyben részünk volt. A minlennél Isten, aki látta, minden egyes testvérünk áldozatos szolgálatkészségét, viszonozza végtelen szeretetével mindazok szeretetét, akik egyházunk mellett állottak és állanak.

MONTREAL, QUEBEC.

EGYHÁZUNK HELYZETE. — Mi evangélikus keresztyének az örömmel nézünk, az Evangéliomnak vagyunk terjesztői. A minden birt, könnye, nyomort, a betegségek ten erét s a halál tanyidő és legyőző Szentírás ságos Isten hatalmát hirdjük. Mégis mégis most szomorú hírrel állunk meg magyar evangélikus testvéreink előtt, mert egyházunk, a Montreali Magyar Ág. Hitv. Evangélikus Egyház jövőjéről szólunk. Egyházunk — ha a lelke-

ket az Isten Lelke meg nem eleveníti — halálra van ítélve. Köszönhetjük ezt az ördögnek, aki mindehova beférkőzik, ahol csak kárt tehet. Közöhetjük ezt magunknak, akik — mig Jézus Urunk értünk szenved és imádkozik a Menyvi Atjához, — elszünk. De az ördög nem elszik. Egyházunk a Missziói Hatóság ítélete folytán csak husvétig élhet, aztán ráborul az örök halál sötétsége. Vajjon Akron után Montreal is a közömbösség és a litelenség áldozata lesz-e? Jaj, de az idő jele az, amikor mi magyarok hiszünk mindenkinek, a nekünk csak megölésünkre, keresztyén hitünk kiáltására, a mi szent és drága evangélikus Sionunk ledöntésére törekszik. Jaj és százszer is jaj nekünk, amikor népünk szíve mekövült, vagy agyonzsírosodott, amikor nem hallgatják ide elen velük együtt érző, szerénységten együtt élő, de Isten szent Evangéliumát és a megfeszített Krisztust hirdető lelkészeik szavára! Evangélikus testvéreik! Van-e még kenneünk a áink hitéből, vagy már csak evangélikusságunkat megtagadó hitlen gyermekei vagyunk Anyaszentegyházunknak? Ti evangélikus szívek és lelkek, hát már annyira közömbös elöttetek Evangélikus Egyházunk a világon végeztet evangéliumi munkája, mely életeteket az örökkévalóságra akarja előkészíteni, hogy egy is közömbös el ne vesszen! Annyira elfelejtettetek az Edsanya áldott nevelését, amely nevelt nekünk Erdősi Szilveszter Jánost, Bornemiszsa Pétert, Transcius Jánost, Krman Dánielt, Haubner Mátét, Kiss István; Orzáunknak Balassa Báliottot, híres Thökoly Imrét, Kossuth Lajost, Petőfi Sándort, Görcey Arthur, tudományak és művészetnek Herman Ottót, Shulek Frigyeset és a többi sok-sok kiváló evangélikus jelemt. Az Amerikai Magyar Luth. S. Ö. E. g. ne csak névleg legyen meg, hanem a valóságban is és tegyen többet nehéz helyzetben levő egyházainkért, mint amennyit eddig tett. Ki lesz felelős az elvállalt munka el nem vézésért? Ugye mi magunk! Bizony mi. Vigyázzunk és imádkozzunk, hogy kísértetbe ne essünk! Imádkozzunk, hogy legyen hitünk, lelkismeretünk s tudjunk mi is áldozatot hozni, úgy mint Krisztus hozott áldozatot mindnyájunkért! Nem a mi hibánk, hogy mi kelt Kanadában egy év alatt nem tudtunk több pénzt összehozni \$200.00-ról, s azon felül egy pár dollárt T. D. U. h. g. a. d. l. árok adhatnak ugyan az Istent megtagadó országoknak nagy gyűrakat s a gyárak tövébe nagy templomokat, de azt is tudjuk, hogy ez nem mind n,

mert csak az Ur Jézusban s általa az Istenben hívő lelkünk jelenti az igazi életet. Mégis, ha mi nem tudunk többet adni a földi javakból az egyház fenntartására, ne engedjék evangélikus testvéreink, hogy mi is az akroni egyház szomorú sorsára jussunk és elzúljunk, mint a szélnek eresztett nyáj. Egyházunkért, annak további életért megmozdult a helybeli lelkesítő kar, de vajjon mi magyar evangélikus egyházak és egyletek tettünk-e valamit saját magunkért? Másvallású barátaink segítik egyházunkat, mint pártoló tagok és imádkoznak veünk és értünk az Istenhez életünk további fennmaradásáért, de mi elfelejtkezünk e mondtáról: "Egymás terhét hordozzátok..." Ébredjünk testvérek s siessünk oda, ahol segítségre van szükség!

MEGHALT KULCSÁR JÓZSEF. — Február hó 10-én költözött el a világból. Temetése február 12-én ment végbe templomunkból nagy részvét mellett. A temetési szertartást Nt. Szabik Károly ev. lelkész végezte. Orgorán játszott Nt. Lamartine Pülöp ev. lelkész. Gyászolja özvegye sz. Spöner Mária, rokonsága: Szöllősi Sándor és családja, Gábor Lajos és cs., Spöner János és cs., Pataki Zsigmond és cs. Idegenben nyugvó testvér felánadunk! — **NŐEGYLETÜNK.** — Nőgyeletünknek havi gyűlése március hó 5-én volt. gyűlésen szép számban jelentek meg nőtestvéreink. Szertartás volt és imádkozott a lelkész. Tagsági díjakból befolyt \$1.64. — **FELHÍVÁS AZ EGYHÁZAT PÁRTOLÓ TESTVÉREKHEZ!** — Eddig számtalan négyen ajánlottak meg 10, 15, 10 és 5 centével hetenként. Ezt az egyház el is várja. Ne felejtse el senki kötelességét, hogy ezen megajánlott 25, 15, 10, és 5 centeken is fordulhat egyházunk további sorsa. Ha ezt a segítséget egyházunk javára felajánlottuk, akkor azt becsületes módon tartsuk is be. Kollektoraink me látogatják a testvéreket s a megajánlott segítséget összeszedik. Az iverk, melyeken a megajánlásokat feljegyeztük a new yorki Egyházi Missziói Főhatóság kezeiben vannak, ahonnan eddig csak segítség t kapott egyházunk s ez a Missziói Hatóság csak olyan egyházakat támogat, amelyeknek tagjaiban él az földrajzi közelség mások iránt. Mink t is csak úgy segíthetnek mások, ha látják, hogy mi sem várunk mint másoktól. Az aláírás még f lyamatban van s még többen leszünk és meg fogjuk mutatni, hogy keresztünkönél jut pár cent mindíg az Isten dicsőségére s nem vagyunk többi amerikai evangélikus testvéreinknél alábbvalók, akiknek állo-

zatkészségéről és egyházzseregetükről **A MI LAFUNK, AZ ERŐS VÁR** utján tájékozódunk havonként. Ha valaki meg akarja kimélni a kollektorokat, úgy az maga hozza be tagsági díját a templomba s adja át az egyház gondnokának Végh Jánosnak, vagy a pénztárosnak Klímo Andrásnak A Mindenható Isten áldja meg a nemes szívű adakozókat.

BETHLEHEM, PA.

NAGYETI ISTENTISZTELETEK SORRENDJE. — BETHLEHEM, PA. —

Virágvasárnapján. D. e. fél 10 órákor angol vasárnapi iskola. — D. e. fél 11 órákor magyar istentisztelet. Április 8-án szerdán este fél 8 órákor bñti esti istentisztelet. Nagypén'eken d. e. órákor istentisztelet urvacsoraoz'ással. Husvét vasárnapján d. e. fél 10 órákor angol vasárnapi iskola. Fél 11 órákor ünnepi istentisztelet és urvacsora. — **PALMERION, PA.** Viágvasárnapján d. u. 3 órákor istentisztelet. Husvét vasárnapján reggel fél 7 órákor ünnepi istentisztelet és urvacsora. — **ALLENTOWN, PA.** — Virágvasárnapján d. e. fél 10 órákor istentisztelet. Husvét vasárnapján d. e. 9 órákor ünnepi istentisztelet és urvacsora a St. John Ev. Lutheran Church épületében az első emeleten levő egyik tanteremben. **MINDEN EVANGÉLIKUS LÉLEK, AKI CSAK NEM BETEG, JÖJJÖN EL AZ ÜNNEPEKEN AZ UR HÁZABA!** — **EGYHÁZUNK TÁRSAS VASSORJA JÓI SIKERÜLT.** —

A feb. 22-én rendezett nagy vacsoránk jól sikerült. Az erkölcsi sikerrelünk mult számában emlékeztünk meg. A tiszta haszon \$103.13 volt. Aki bármivel hozzájárult a vacsora sikeréhez, fogadja az egyház előjáróságának hálás köszönetét. — **KONFIRMÁCIÓ.** — Egyházunkban ez évten nem lesz konfirmáció, mert gyermekeink taritáa az egyházi főhatóság utasitása szerint 2 évig tart. A konfirmándusok tanitása minden szombaton d. e. fél 10-ór kezdődik. — **UJ HAVIDIJ RENDSZER.** —

Egyházunkban az eddigi havidijs rendszert megváltoztattuk. Eddig borítékokban fizették havidijsaikat családjaik. Március 1-ől kezdve minden család asztalára egy perselyt helyeztünk s ezután abba teszik az egyes családtagok havidijs helyett azokat a centeket, melyeket étkezésnél egyházunkat juttatják es.ökbe. A persely felirata: "Save a Penny a Meal for your Church." Takaríts—adj — egy centet minden étkezésnél egyházad javára." A kis perselyeket eddig minden családban nagy örömmel fogadták s min-

denki megérti, hogy könnyebb naponta centenként odaadni azt a pénzt amit havonta sokan nem tudnak, vagy elfelejtenek, vagy nem akarnak megadni az egyházra s így ha több hónapról gyűlik össze a fizetetlen havidijs, akkor már kerülük a templomot, mint az adós a hitelezőt. Ezt mondja a tapasztalat. A perselyeket a lelkész osztja ki s időnként a presbiterek kiüritik s a jelenlevő család előtt megolvassák. Az ezuten összegyűlt összeg kizárólag adósságunk töketörlesztésére fordítatik. Tartsuk azért szem előtt a perselyt s tartsuk be egyházunk eme kérését: "Save a Penny a Meal for your Church." — **KERESZTELÉSEK.**

— Március hó 17-én kereszteltük meg a St. Lukács kórházban a március 15-én született Danis András és neje, született Szedlák Ilona evangélikus szülők gyermekét, aki a szent keresztségben **JENŐ** nevet kapta Március hó 18-án az Ur magához szólította a kisdedit. — Március hó 18-án részesült a keresztség szentségében Danis András és neje, néhai Szedlák Ilona két gyermeke. Pál és Vilmos. A gyermekeket a templomban az Ur oltára előtt kereszteltük meg. Kereszt-szülők voltak Licskó István és neje sz. Lázár Mária evangélikus testvéreink. Isten áldása maradjon a megkeresztelt gyermekeken. — **HALÁLOZÁS.** —

Március hó 16-án hétfőn este 10 órákor adta vissza Teremtőjének lelkét Danis Andrásné sz. Szedlák Ilona, akit március hó 19-én, csütörtökön d. u. 2 órákor temettünk el ujszülött kisfiacskájával, Jenővel együtt a New Streeten levő Laramy & Riegel teretkező kápolnájából, és a 938 E. Fourth Streeten levő templomunkból a hellertowni temetőbe öríási részvét mellett. A temetésen résztvettek az összes Oroszlány községből származó hittestvérek, egyházunk számos tagja, a testvér szlovák egyház számos tagja és betegségyező nőgyelete, jóbarátok és ismerősök. A temetkező kápolnában Dr. Worth angol ev. lelkész bucsuztatta el a halottat angol nyelven s Rev. Ormay magyar nyelven. A templomban ment végbe a gyászszertartás, melyet Rev. Ormay végzett magyar és szlovák nyelven. Elhalt nővérünk halálának oka kétoldali tüdőgyulladás volt, melyhez a szüléssel járó legyengülés is párosult. Élt 43 évet. Gyászolják férje, 8 gyermeke, testvérei és kiterjedt rokonsága. Isten adjon korán elköltözött testének az anyaföldben csendes nyugalmat, lelkének pedig legyen irgalmas s fogadja be az ő örökkévalóságába. — **BETYÁR BANDI.** — **EZ** annak

Evangelikus Betegsegélyző megrendezésben mutatták be Betyár B. a háromfelvonásos népszínműnek a címe, melyre szorgalmasan készül egy tehetséges és lelkes műkedvelő gárda minden hétfőn és pénteken este a

templom alatti iskola helyiségben. Ez a darabot még nem adták elő Bethlehemben s így mindenki biztosítsa jegyét előre, hogy jó helyről nézhesse végig. Legutoljára Detroitban, az történetét egy 800 főnyi közösség

előtt, ahol óriási sikert aratott. Reméljük, hogy Bethlehemben is sokan megnézik ezt a szép magyar népszínművet. Az előadás husvét utáni vasárnapon lesz a Magyar Házban táncmulatsággal egybekötve.

Boldog Husvételi Ünnepeket kíván

A BETHLEHEMI ÉS KÖRNYÉKI MAGYAR
ÉS VEND. EVANGELIKUSSÁGNAK A

South Bethlehem-i Sörfőző Társaság

KIZÁRÓLAGOS KÉSZÍTŐI

“SUPREME” SÖR

A MINDENKI ÁLTAL KÖZKEDVELT

BETHLEHEM

PENNSYLVANIA

Telephone 2600

*Az “Erős Vár” olvasóinak boldog
husvételi ünnepeket kíván egy*

JÓBARÁT

Kegyeltes szolgálat! Méltányos árak!

GYÁSZ ESETÉN GONDOLJON

MOLNÁR JÁNOS

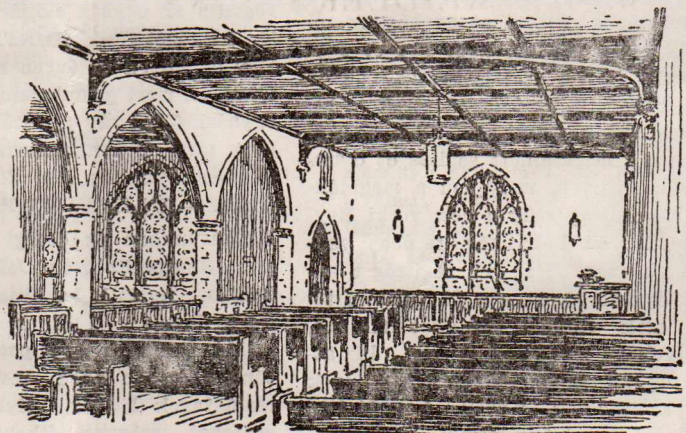
Temetkező és Vizgázott Balzsamozó

Nem kell Előre Fizetni

8671 Dearborn Ave. Detroit, Mich.

TELEPHONE: WInewood 2-1555

WILLIAM WRAY, INC.
UNDERTAKERS

Partial view of the New Chapel.

2075 UNIVERSITY STREET Phone MA. 2277
MONTREAL, QUEBEC (CANADA)

Ha ingatlanát, butorát, automobilját

BIZTOSITANI KIVÁNJÁ,

ugy keresse fel a

Gosztonyi Bank tőzsomszédságában levő

Michael D. Fenol

BIZTOSÍTÓ IRODÁJÁT

526 EAST THIRD STREET
BETHLEHEM, PA.

* * *

Mortgageokban specialista.

A KREIDLER TESTVÉREK az elmúlt 36 év alatt
ugyanazon helyen laktak

MINDÉG A LEGJOBB MINŐSÉGŰ CIPŐKET
ARULTAK. — Pontos és szolid kiszolgálás.

Husvétra nálunk szerezzon be új cipőket az egész
család számára.

M. E. KREIDLER'S SONS

17 E. THIRD S. BETHLEHEM, PA.

BOLDOG HUSVÉTI ÜNNEPEKET KIVÁN
az "ERŐS VÁR" olvasóinak

GERGITS ISTVÁN

MAGYAR FÜSZERKERESKEDŐ ÉS
HUSCSARNOK TULAJDONOS

Házilag pácolt, füstölt sonkák, 5 fonttól 14 fontig.
Füstölt husos szalonna és más sertéshus készítménye-
in-et dicseri az egész város. — Itt szerezzon be husvéti
huskészletét!

802 E. FIFTH ST. BETHLEHEM, PA.
Telephone: 1195

HUSVÉTI ÜNNEPEK ÉS PÜNKÖSD
közlekedtével nézze meg

HOFFNER'S
ÓRAS ÉS ÉKSZERÉSZ

dus felszerelésű üzletét s kedvesei számára
vegye meg nála ajándékát.

Arany és ezüstneműek, ajándéktárgyak konfir-
mándusok részére nagy választékban. Órajavitást
jótállás mellett vállalunk.

11 W. FOURTH ST., BETHLEHEM, PA.
Telephone: 708

Itt a tavasz! Hozassa rendbe ruháit a szép napos idő
beálta előtt. — Régi ruháját kijavitjuk és kitisztit-
juk. — Új ruhákat rendelésre szakszerűen készítünk
a legalacsonyabb árban.

CZAPKO JÓZSEF

ÓHAZAI SZABÓ MESTER

725 E. FOURTH ST. BETHLEHEM, PA.

GROCERY, GYÜMÖLCS, HUS ÜZLET

THIRT STREET FOOD MARKET

Tulajdonos: J. POLACHEK

232 E. THIRD ST. BETHLEHEM, PA.
Telephone: 5716-J

Mindennemű Grocery, liszt, különlegességek és
gyümölcsök.

BOLDOG HUSVÉTI ÜNNEPEKET KIVÁN
az "ERŐS VÁR" olvasóinak

CANTELMI'S HDWE. STORE

507 E. FOURTH ST. BETHLEHEM, PA.
Telephone: 508

Úveg, festék, olajok, vas és háztartási cikkek nagy
raktára.

BOLDOG HUSVÉTI ÜNNEPEKET KIVÁN
az "ERŐS VÁR" olvasóinak

GEORGE J. RUYÁK
ALLAMI KÖZJEGYZŐ

Általános tűz- és baleset biztosítás
Telephone: 253

503 E. FOURTH ST. BETHLEHEM, PA.

HA PÉNZT AKAR MEGTAKARITANI
A HUSVÉTI ÉS PÜNKÖSDI RUHA-
VÁSÁRLÁSNÁL, UGY VÁSÁROLJON

E. O'Reilly

RUHA ÜZLETÉBEN

THIRD AND NEW STREETS

BETHLEHEM, PA.

Ahol a legjutányosabb áron a legjobb
minőségű ruhákat veheti meg.

INGEK, KÉSZ RUHÁK, TAVASZI
FELÖLTŐK, NYAKKENDŐK A
LEGUJABB DIVAT SZERINT

HA ÖN BUTORRA, RÁDIÓRA VAGY
VILLANYRA BERENDEZETT JÉG-
SZEKRENYRE (Electric Refrigerator)
GONDOL, AKKOR NE GONDOLJON
MÁSRA, MINT A

H. Coleman & Sons

KÖZISMERT BETHLEHEMI CÉGRE

323-27 EAST THIRD STREET
BETHLEHEM, PA.

Telephone: 3411

“Bethlehem legrégibb butor üzlete!”

Itt a tavasz! A hosszú és kemény tél után automobil-
ját a legkisebb bajjal vigye a

HOLLETZ GARAGE-BA

Tulajdonos: HOLLETZ FERENC

A bethlehemi és vidéki vend és magyar lako ságának
ismert autójavitó műhelye.— Munkánkért mérsékelt
árat számítunk és jót állunk. — CITIES SERVICE
GASOLINE ÁLLOMÁS. — Olajak, zsirok a legjobb
minőségben.

1177 E. THIRD ST. BETHLEHEM, PA.

Telephone: 5810

Minden házi asszony szíves figyelmébe ajánlja dusan
felszerelt raktárát

KORPICS JÓZSEF

RŐFÖS ÉS RÖVIDÁRU KERESKEDŐ

705-707 E. FOURTH ST. BETHLEHEM, PA.

Telephone: 4375-R

Pontos kiszolgálás. — Jó áru. — Cicsó árak.

KÖZISMERT ÉS KÖZKEDVELT A

“LUCAS CIGAR STORE”

609 E. THIRD ST., BETHLEHEM, PA.

A Bethlehem Steel Co. Főirodájának szomszéd ágában
Mindennemű dohány áru és dohányzó kellékek
nagy választékban.

BOLDOG HUSVÉTI ÜNNEPEKET KIVÁN
az “ERŐS VÁR” olvasóinak

BOLDOG HUSVÉTI ÜNNEPEKET KIVÁN
az “ERŐS VÁR” olvasóinak

FRANCIS J. CONNELL

TEMETÉS RENDEZŐ ÉS BALZSAMOZÓ

427 E. FOURTH ST. BETHLEHEM, PA.

Telephone: 2758-J

A legjutányosabb áron végez temetéseket és halott
balzsamozást.

SELL OLCSÓBBAN ÁRUL MINDENKINÉL !

Ezen állításunkról — a husvéti ünnepek közeledtével — amikor új ruhát vásárol, győződjék meg személyesen. Jöjjön be üzletünkbe és nézze meg nagy raktárunkat

A LEGUJABB DIVATU TAVASZI FELSŐKABÁ-
TOK ÉS RUHAK A LEGFINOMABB MINŐSÉGBEN
KAPHATÓK MÁR

\$12.65 — \$14.65 — \$18.65 árban

FIUKNAK VALÓ HUSVÉTI ÖLTÖZET
\$5.95-től — \$9.75-ig

SPORT SZVETTEREK LEGUJABB DIVATUAK
1.94 és 2.94

Nyakkendők, szép és jó ingek minden számban,
szinben és mennyiségben!

Jöjjön be üzletünkbe még ma! Szerezze re ruha
szükségletét, amíg a készlet tart!

Sell's Clothes Shop

127-33 E. THIRD ST. BETHLEHEM, PA.

NE FIZESSEN HAZBÉRT !

Készpénz lefizetése nélkül építünk bármilyen há-
zat 20 évi törlesztésre, melynek havi törlesztése nem
nagyobb, mint jelenlegi házbére, dacára annak, hogy
a TÖKETÖRLESZTÉS, KAMAT, TŰZBIZTOSÍTÁS
és az ÖSSZES ADÓK is bennfoglaltatnak

Bővebb felvilágosításért minden kötelezettség
nélkül forduljon hozzánk.

UNITED ROOFING & SIDING Co.

Tulajdonos: EUGENE HELTAY

823 WOOD STREET, BETHLEHEM, PA.

Telephone: 2464-R

HALÁLESETBEN sok pénzt takaríthat meg, ha fel-
keres bennünket és nálunk temetteti
el hozzátartozóját.

Teljes temetést — mindent beleszámítva — már
\$100.00-tól kezdve eszközölünk.

HERBERT M. DOWNING

TEMETKEZŐ ÉS BALZSAMOZÓ
(Kinney & Downing Service.)

308 BROADHEAD AVE. BETHLEHEM, PA.
Telephone: 822 Éjjel-nappal nyitva.

Modernül berendezett kápolna használata díjmentes.

KEDVEZŐ ALKALOM !

KÉSZPÉNZLEFIZETÉS NÉLKÜL, KÖNNYŰ HAVI
TÖRLESZTÉSSSEL

elhanyagolt házat rendezhető. Ha jó, megbízható
és garantált munkát akar, úgy kérjen tőlünk költség-
mentes árlejtést!

UNITED ROOFING & SIDING Co.

823 WOOD STREET BETHLEHEM, PA.

Phone: 2464-R

BOLDOG HUSVÉTI ÜNNEPEKET KIVÁN
az "ERŐS VÁR" olvasóinak

FRANK BANKO

SZÓDAGYÁROS

To be Frank ask for Banko's
BIGGER — BETTER — BEVERAGES

806 E. FOURTH ST., BETHLEHEM, PA.

Telephone: 1609

HUSVÉTI ÉS PÜNKÖSDI AJÁNDÉKOKBAN
NAGY VÁLASZTÉK

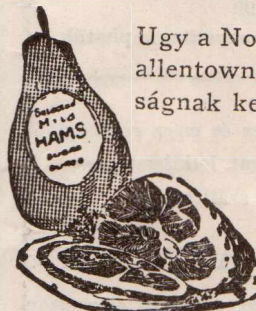
EARL H. GIER

ÓRAS ÉS ÉKSZERÉSZ

129 W. FOURTH ST., BETHLEHEM, PA.

Telephone: 1067

Közvetlen a póstahivatal mellett.

Ugy a Northsidei, mint a Southsidei
allentowni magyar és vend lakos-
ságnak kedvenc bevásárlási forrása

Milkovics Bros.

MEAT MARKETS

HUSVÉTI SONKÁKBAN
NAGY VÁLASZTÉK

348 LEHIGH STREET
Phone 29322

449 N. SECOND ST.
Phone 24502

ALLENTOWN, PA.

LUKÁCS ISTVÁN ÉS FIA**TEMETKEZÉSI ÉS BALZSAMOZÓ INTÉZETE**Kifogástalan kiszolgálás. Betegszállítást éjjel-nappal
rűségesen teljesítünk.2728 WOODHILL ROAD 2924 E. 116th STREET
Phone CEDar 0539 Phone CEDar 7524
CLEVELAND, OHIO

Clevelandi egyedüli magyar sirkő raktárosai

BUCKEYE MONUMENTAL WORKS

Tulajdonosok: A. Rajcsák és F. Lukács

2832 WOODHILL ROAD CLEVELAND, O.
Phone 2828

Művészi kivitelű munkát adunk.

Phone Shadyside 3432
Washington 4627**P. G. PAROBK COMPANY****TEMETÉSRENDEZŐ ÉS BALZSAMOZÓ**2937 WEST 14th STREET CLEVELAND, OHIO
A clevelandi magyarság szíves figyelmébe ajánlom
raktáramat és szolgáltatimat.

Phone: BLackstone 8165

A. J. KUCKO**TEMETÉSRENDEZŐ ÉS BALZSAMOZÓ**A gyászfelek a názi kápolnát és imatermet használ-
hatják. Kocsik és székek minden alkalomra355 GRANT STREET AKRON, OHIO
Pontos és figyelmes kiszolgálás.BOLDOG HUSVÉTI ÜNNEPEKET KIVÁN
az "ERŐS VÁR" olvasóinak**T. M. HOGAN****VIRÁGKERESKEDŐ**321 S. NEW STREET BETHLEHEM, PA.
Telephone: 3209A legízletesebb óhazai ízű kenyeret készíti és
házához szállítja a**HELLERTOWN BAKING CO.**226 LINDEN STREET HELLERTOWN, PA.
Telephone: 99

A legfinomabb sütemények naponta kaphatók.

Szén, épületanyag, homok, kavics és mész szükségletét
szerezze be nálunk. Mindent lelkiismeretes
pontossággal házhoz szállítunk.**GÉZA SZILÁGYI AND SONS**

A világhírű Hazle Brook Coal Co. egyedüli elárúsítója

1414 E. Fourth Street Bethlehem, Pa.
Telephone 3721

Phone: HAZel 1165

FISHER & OWEN**TEMETÉSRENDEZŐK ÉS BALZSAMOZÓK**126 HAZELWOOD AVE. PITTSBURGH, PA.
A pittsburghi magyarság szolgálatára mindig
készen áll.
SPENCER A. OWEN**KRICKS BAKING COMPANY**445 ADAMS STREET BETHLEHEM, PA.
Telephone: 4212Mindennap friss kenyér és mindennemű pék- és
cukrászsütemények.Kenyérsütéshez, főzéshez minden háziasszony a h'res
"FRITCH'S BEST" LISZTET**FRITCH MILLING COMPANY**Main & River Sts. Bethlehem, Pa.
Phone: 2717

Aprójószágnak va ó eledel legoiesőbb beszerési for:ása

Cleveland legrégibb magyar temetkező intézete

JAKAB ISTVÁN ÉS FIAI8923 Buckeye Road 11713 Buckeye Road (Kápolna)
Id. Jakab István vagy Ifj. Jakab István
Phone: CEDar 0384 Phone: WASHINGTON 4421
CLEVELAND, OHIO
Keresse fel bizalommal 32 éves intézetünket.

Phone: 3075 — 3076

LOUIS A. BODNÁR**TEMETÉSRENDEZŐ ÉS BALZSAMOZÓ**

Kocsik és székek minden alkalomra

3929 LORAIN AVENUE CLEVELAND, OHIO

WILLIAM J. WEBER**TEMETKEZŐ ÉS BALZSAMOZÓ**334 N. Second St. Allentown, Pa.
Telephone: 6667

Allentown népszerű és lego'csóbb temetkezője

A VILÁG LEGVESZEDELMESEBB ELEME A TÜZ!
Ellene a leghathatósabbban úgy védekezhet ha ingó
és ingatlan vagyonát bebiztosítja. Kérelmét felveszi,
elintézi és kötvényét beszerzi:**CHARLES GREENSTEIN**

a Fidelity-Phenix Fire Insurance Co. of New York

MAGYAR KÉPVISELŐJT

Phone: 1810 — Res. 5853

857 E. Fourth St., Bethlehem, Pa.